

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.16.1.2023

**Pan
Bohdan Józef Paszkowski
Wojewoda Podlaski
Podlaski Urząd Wojewódzki
w Białymstoku
ul. Mickiewicza 3, 15-213 Białystok**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/083 – Realizacja programu „Laboratoria przyszłości”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku ¹ , ul. Mickiewicza 3, 15-213 Białystok
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bohdan Józef Paszkowski, Wojewoda Podlaski od 9 grudnia 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości” przez wojewodów w zakresie oceny wniosków o udzielenie wsparcia i przekazywania środków finansowych.2. Nadzór nad realizacją programu dotyczącego wsparcia finansowego na rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023, do czasu zakończenia kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Krzysztof Gołębiowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/106/2023 z 13 czerwca 2023 r.2. Jerzy Chwiedosik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/107/2023 z 15 czerwca 2023 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ W dalszej treści: *PUW* lub *Urząd*.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Ustawa zwana dalej: *ustawą o NIK*.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności³

OCENA OGÓLNA

Wojewoda prawidłowo wykonywał zadania w ramach programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”⁴. W Urzędzie wyodrębniono rachunek bankowy dochodów Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 do obsługi realizowanych płatności. Niezwłocznie i w prawidłowej wysokości przekazywano środki finansowe organom prowadzącym szkoły korzystające ze wsparcia. Właściwie sprawowano również nadzór nad realizacją Programu, głównie poprzez analizę dokumentacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności⁵

OBSZAR

1. Realizacja programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości” przez wojewodów w zakresie oceny wniosków o udzielenie wsparcia i przekazywania środków finansowych.

Opis stanu faktycznego

1.1. Wojewoda Podlaski w latach 2021-2022 powierzył realizację zadań związanych z Programem Podlaskiemu Kuratorowi Oświaty, na podstawie porozumień zawartych 18 października 2021 r. i 13 kwietnia 2022 r. Do zadań Kuratora należało:

- powołanie zespołu do oceny wniosków o udzielenie wsparcia⁶,
- zapewnienie warunków do funkcjonowania zespołu oceniającego,
- przygotowanie i przekazanie Prezesowi Rady Ministrów listy zawierającej rekomendacje co do wysokości przyznanego wsparcia poszczególnym organom prowadzącym szkoły oraz informację o wysokości środków, które mają być przekazane na wyodrębniony rachunek Wojewody⁷,
- przygotowanie i przekazanie Wojewodzie informacji co do wysokości wsparcia przyznanego poszczególnym organom prowadzącym szkoły,
- przygotowanie i przekazanie Prezesowi Rady Ministrów, za pośrednictwem strony internetowej zapewnionej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów (dalej: KPRM), zbiorczej informacji o wykorzystaniu wsparcia,
- wykonywanie kontroli sposobu i terminowości wykorzystania wsparcia⁸.

(akta kontroli str. 5-8)

Monitorowanie zadań związanych z Programem, które na mocy porozumień zostały przekazane do realizacji Podlaskiemu Kuratorowi Oświaty, powierzono pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku starszego inspektora wojewódzkiego w Oddziale Rynku Pracy Wydziału Polityki Społecznej.

(akta kontroli str. 9-10)

1.2. Stosownie do wymogów podpisanych porozumień, Podlaski Kurator Oświaty przedkładał Prezesowi Rady Ministrów listy szkół, które uzyskały pozytywną rekomendację do objęcia wsparciem finansowym wraz z przyznanymi kwotami. Dokumentację tę otrzymywał również Wojewoda.

(akta kontroli str. 11-43)

1.3. W Urzędzie wyodrębniono rachunek bankowy dochodów Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 do obsługi płatności realizowanych w ramach Programu. Nie dysponowano natomiast planem finansowym rachunku, o którym mowa w art. 65 ust. 11 ustawy z dnia 31

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: *Program*.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ W myśl porozumienia z 13 października 2021 r. w skład zespołu miało wejść trzech przedstawicieli Kuratora, w tym wojewódzki koordynator ds. innowacji w edukacji i dwóch przedstawicieli Wojewody. Natomiast wg porozumienia z 13 kwietnia 2022 r., w skład zespołu mogło wejść od trzech do siedmiu przedstawicieli Kuratora, w tym wojewódzki koordynator ds. innowacji w edukacji oraz od dwóch do pięciu przedstawicieli Wojewody.

⁷ Wg porozumienia z 13 kwietnia 2022 r. środki miały być przekazywane na wyodrębniony rachunek bankowy organów prowadzących szkoły.

⁸ W porozumieniu z 13 kwietnia 2022 r. Kurator zobowiązał się także do monitorowania sposobu i terminowości realizacji Programu.

marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw⁹. Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu wyjaśniła: *Zgodnie z zapisami art. 65 ust 11 ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (...) dysponent części utworzył wyodrębniony rachunek bankowy do obsługi środków Funduszu przeciwdziałania COVID-19. Plan finansowy w tradycyjnym układzie nie został opracowany ze względu na niejednoznaczne zapisy ustawy, głównie nakierowanie na jednostki samorządu terytorialnego. Szczególnie art. 65 ust. 12 i 13 ww. ustawy wyraźnie wskazują obowiązki jst w zakresie tworzenia planu finansowego i rozliczania środków ujętych w tym planie. Zapisy ustawy pomijają w tym zakresie kierowników państwowych jednostek budżetowych (w tym wojewodów). Na państwowe jednostki budżetowe nałożono obowiązek otwarcia „wydzielonego rachunku dochodów”, co budziło wątpliwości, ponieważ pojęcie to jest bliższe budżetowi jst zwłaszcza, że środki tego funduszu stanowiły dochody samorządu, natomiast rachunek otwarty w Urzędzie miał charakter bardziej „przepływowy” niż „dochodowo-wydatkowy” ponieważ wszystkie zadania, z wyłączeniem tworzenia szpitali tymczasowych, nie były bezpośrednio realizowane przez wojewodę lecz przez inne podmioty (np. samorządy). Istotnym problemem była też niedostosowana do potrzeb obsługi środków funduszu klasyfikacja budżetowa, której dysponenci funduszu przekazujący wojewodzie środki nie wskazywali. Dopiero rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków... (poz. 1571) rozwiązało ten problem. Ponadto zabrakło wyprzedzającej informacji na temat wielkości środków zaplanowanych do przekazania wojewodzie przez ministerstwo na poszczególne zadania (w tym „laboratoria przyszłości”). Wobec powyższego postanowiono ewidencję księgową środków funduszu ustalić w sposób zapewniający prawidłowy i czytelny obraz przepływów finansowych. Rozbudowaną analitykę kont księgi głównej oparto na układzie zadaniowym uwzględniającym źródła środków przychodowych (zasilenia, odsetki) jak i wydatkowych (środki przekazane innym podmiotom, zwroty, różne rozliczenia), co umożliwiło bezpieczne zarządzania środkami funduszu.* (akta kontroli str. 44-49, 51-52)

1.4. Środki finansowe na realizację Programu w łącznej kwocie 30.455,2 tys. zł (27.768,2 tys. zł w 2021 roku i 2.687 tys. zł w 2022 roku) wpłynęły na rachunek bankowy Wojewody w sześciu ratach, tj. 24 listopada 2021 r. w wysokości 23.822,5 tys. zł, 6 grudnia 2021 r. w kwocie 3.945,7 tys. zł oraz 27 maja 2022 r., 6 czerwca 2022 r., 4 sierpnia 2022 r. i 31 października 2022 r. w kwotach odpowiednio 810,1 tys. zł, 1.606,9 tys. zł, 90 tys. zł i 180 tys. zł.

(akta kontroli str. 44-49)

Analiza 30 przelewów, w łącznej kwocie 2.585,9 tys. zł, dokonanych przez Wojewodę na rzecz organów prowadzących szkoły w latach 2021-2022 wykazała, że środki te przekazywano niezwłocznie, tj. w ciągu 1-4 dni roboczych od daty ich otrzymania z KPRM.

(akta kontroli str. 53-76)

1.5. W okresie objętym kontrolą miały miejsce dwa przypadki zwrotu przez organ prowadzący szkołę (Społeczno-Oświatowe Stowarzyszenie Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym „Edukatorka” w Łomży) niewykorzystanych środków, w łącznej kwocie 60 tys. zł, a mianowicie:

- W związku z wygaszeniem działalności Szkoły Podstawowej we Wnorach Kuźelach (gmina Kobylin Borzymy) 30 sierpnia 2022 r. Stowarzyszenie zwróciło na rachunek Urzędu kwotę 30 tys. zł. W dniach 22 września i 6 października 2022 r. Podlaski Kurator Oświaty, powołując się na prośbę Prezesa Stowarzyszenia z 1 września 2022 r.¹⁰, wystąpił do Wojewody z prośbą o ponowne przekazanie tych środków organowi prowadzącemu szkołę. W odpowiedzi z 26 października 2022 r. Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej PUW poprosiła o przesłanie stanowiska KPRM w powyższej sprawie. Pismem z 25 listopada 2022 r. Kurator poinformował Wojewodę o opinii uzyskanej od Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw GovTech, z której wynikało, że w przypadku likwidacji szkoły i przeniesienia jej uczniów do innej placówki prowadzonej przez ten sam podmiot wsparcie powinno zostać udzielone proporcjonalnie do liczby przeniesionych uczniów.

⁹ Dz. U. poz. 568, ze zm.

¹⁰ Pismo wpłynęło do Kuratorium 5 września 2022 r.

W omawianym przypadku uczniowie nie zostali przeniesieni do innych szkół prowadzonych przez ten sam organ prowadzący, stąd też Kurator zarekomendował zwrot niewykorzystanych środków na rachunek KPRM (przekazano je 30 listopada 2022 r.).

- W dniach 22 i 24 listopada 2022 r. Podlaski Kurator Oświaty poinformował Wojewodę o dokonanych przez Stowarzyszenie 18 listopada 2022 r. zwrocie niewykorzystanych przez Szkołę Podstawową w Paproci Dużej środków w kwocie 30 tys. zł. W dniu 12 grudnia 2022 r. Wydział Polityki Społecznej zwrócił się do Kuratora z prośbą o informację w zakresie postępowania z ww. środkami. W odpowiedzi z 22 grudnia 2022 r. Kurator poinformował, że powinny one zostać zwrócone. Kwota ta została odprowadzona na rachunek KPRM 27 grudnia 2022 r. (akta kontroli str. 77-92)

1.6. Zgodnie z porozumieniami zwanymi z Podlaskim Kuratorem Oświaty 18 października 2021 r. i 13 kwietnia 2022 r., przygotowanie i przekazanie Prezesowi Rady Ministrów zbiorczej informacji o wykorzystaniu wsparcia udzielonego w ramach Programu, należało do obowiązków Kuratora. (akta kontroli str. 5-8)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Wojewody w zakresie finansowania wsparcia w ramach Programu.

OBSZAR

2. Nadzór nad realizacją programu dotyczącego wsparcia finansowego na rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz umiejętności podstawowych i przekrojowych dzieci i młodzieży – „Laboratoria przyszłości”.

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do treści § 3 pkt 1 i 2 porozumień zawartych przez Wojewodę z Podlaskim Kuratorem Oświaty, sprawowanie kontroli nad prawidłowym wykonywaniem zadań powierzonych Kuratorowi miało się odbywać poprzez kontrolę realizacji zadania oraz analizę przedłożonej dokumentacji z jego wykonania. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej, odnosząc się do działań Wojewody w tym zakresie, wyjaśniła: (...) *Kontrola nad prawidłowym wykonywaniem zadań powierzonych Podlaskiemu Kuratorowi Oświaty miała miejsce na każdym etapie prac związanych z realizacją Programu. Do składu zespołu oceniającego wnioski w Programie „Laboratoria Przyszłości” zostało powołanych w I edycji dwóch przedstawicieli Wojewody Podlaskiego, a w II edycji trzech. Członkowie zespołu mieli bieżący dostęp do dokumentacji sprawy. Sprawdzana była poprawność złożonych wniosków oraz przygotowanych przez Kuratorium Oświaty rekomendacji na etapie ich złożenia oraz przed przekazaniem do Wydziału Finansów i Budżetu PUW wniosków o uruchomienie środków. Podlaski Kurator Oświaty na bieżąco przekazywał niezbędne informacje, wyjaśnienia oraz sprawozdania (wynikające z Programu i na prośbę tut. Urzędu). Dodatkowo, do Wojewody Podlaskiego nie wpłynęły żadne skargi/zastrzeżenia odnośnie prac zespołu oceniającego i wykonywania przez Podlaskiego Kuratora Oświaty powierzonych zadań.*

(akta kontroli str. 94)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie nadzór sprawowany przez Wojewodę nad realizacją Programu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK

w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, dnia 18 września 2023 r.

Kontroler:
Krzysztof Gołębiewski
główny specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

p. o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk

/podpisano elektronicznie/